

ANTON PIRNAT (1914–1994)

Učitelj in šolski vodja

Anton Pirnat (1914–1994)

Rojen je bil 25. aprila 1914 v Verdu očetu Avgustu. V družini je bil med devetimi otroki zadnji. Ljudsko šolo na Vrhniki je obiskoval 7 let. Njegov razrednik Ivan Michler ga je nato spremil k vpisu na državno meščansko šolo na Prulah v Ljubljani.¹ To je obiskoval tri leta. Nato se je vpisal na državno moško učiteljsko šolo v Ljubljani. 28. julija 1936 je opravil končni izpit. Po diplomu na učiteljsko šolo je odšel k vojakom, kjer je obiskoval šolo za rezervne oficirje v Gorazdu. Po letu brez službe je bil z odlokom kraljevske banske uprave 12. aprila 1939

postavljen za honorarnega učitelja na državni meščanski šoli dr. Franceta Prešerna na Jesenicah. Službo je nastopil 17. aprila 1939. Poučeval je higieno, pisanje, risanje, petje, deško telovadbo in deška ročna dela, tedensko 20 ur.² Tu je služboval do 31. avgusta 1939.³ Julija 1939 je bil kot pripravnik sprejet na šolo Vrh nad Rovtami (takrat Vrh Sv. Treh Kraljev). Avgusta 1942 so ga okupatorji zaprli in poslali v internacijo, od koder se je vrnil maja 1943. Junija 1943 je bil premeščen v Borovnico, 19. oktobra 1944 v Bevke, 17. novembra pa na Vrhniko. V šolskem letu 1944/45 je učil na Vrhniki, nato spet nekaj časa v Bevkah, od 5. oktobra 1945 pa na Vrhniki. Strokovni izpit je opravil 4. aprila 1946. V šolskem letu 1945/46 je poučeval sedmi, leto kasneje pa osmi razred. Organiziral je obdarovanja ob koncu leta, vodil sekcijo za telovadbo, skrbel za ureditev telovadišča in parka pred šolo. Vodil je tudi dramsko sekcijo.

1 J.: V spomin Antonu Pirnatu -Tonetu. Naš časopis 1994, št. 204, str. 18.

2 Letno poročilo državne meščanske šole dr. Franceta Prešerna na Jesenicah za šolsko leto 1938–1939. Na Jesenicah, 1939, str. 5, 7.

3 Letno poročilo državne meščanske šole dr. Franceta Prešerna na Jesenicah za šolsko leto 1939–1940. Ob dvajsetletnici obstoja šole 1920–1940. Na Jesenicah, 1940, str. 7.

1. decembra 1945 je pričela delovati tudi obrtna šola, na kateri je tudi poučeval, po upokojitvi Franceta Pavletiča v šolskem letu 1948/49 pa je prevzel njeno vodstvo. Vodil jo je do leta 1958. Tega leta je odšel poučevat na novoustanovljeno osnovno šolo Ivana Cankarja.

Zanimati se je začel za tehnično vzgojo, zato se je vpisal na Višjo pedagoško šolo v Ljubljani. Tam je leta 1967 diplomiral iz skupine tehnični pouk in kemija. Ta dva predmeta je tudi poučeval. Z učenci in njihovimi izdelki je nastopal na raznih tekmovanjih in dosegal lepe uspehe. Vodil je tudi krožke s tehničnega področja in z obiskovalci krožkov gostoval na tekmovanjih. Prejel je več priznanj in pohval za zasluge pri tehničnem izobraževanju. Leta 1972 se je invalidsko upokojil.

Posebno poglavje v njegovem življenju pa je dramatika in režija. O tem je napisal: »Dramatski tečaj sem obiskoval pri takrat najboljšem režiserju prof. Osipu Šestu in tečaj šminke pri igralcu in maskerju Maksu Furjanu. Prvič sem igral kot šestletnik pri Rozi Jelodvorski, kjer je glavno vlogo igrala moja sestra Mici. Potem sem bil palček pri Sneguljčici, največ znanja pa sem pridobil na učiteljsišču. Vzor sta mi bila sošolca Stane Sever in Tič⁴, ki me je privabil k statistom v Dramo. Tako sem leta 1934 odigral vlogo francoskega grenadirja v drami Orlič. Kot opazovalec sem se pri tej igri ogromno naučil; videl sem, kako poteka režija, kaj se dela na odru, za odrom, kako teče premiera ...«⁵

Režiral je 39 uprizoritev, od prizorov na proslavah do celovečernih iger z dijaki in odraslimi. Prvič je leta 1939, ko je služboval na Vrhu nad Rovtami, režiral s petjem in z godbo tridejanko Pesem s ceste, avtorja Paula Schureka.

Po vojni je na Vrhniki in v Verdu sodeloval pri režiji dramskih del v KUD Stane Dobovičnik, kasneje pa pri DPD Svoboda. Bil je tudi scenograf, masker in igralec. Režiral je dela slovenskih avtorjev: Frana Finžgarja, Ivana Cankarja, Ivana Tavčarja, Mateja Bora, Ivana Potrča in Cvetka Golarja, od tujih pa dela: Williama Shakespearja, Johna Knittla, Antona Pavloviča Čehova, Branislava Nušića, Alfreda Henschkeja Klabunda, Arturja Millerja in Molliera.

O svojem delu je še napisal, da »je po vojni prvo leto za Miklavža, nato pa za Dedka Mraza pripravljaj igrice«, med drugim Triglavsko rožo, Mogočni prstan, Sneguljčico, Trnuljčico, Rdečo kapico. Otroke je učil besedila, naredil načrte oblek in izdeloval posamezne scene. Pomagali so mu učitelj Stanko Vuk in vrhniške učiteljice. Vse igrice so bile spremljane s petjem in plesi. Z njimi so gostovali v sosednjih šolah in občinah, tudi v Domžalah in Sežani.

V spominih je napisal še: »Ukvarjal sem se tudi z lutkami. Lutkarski tečaj, ki sem ga obiskoval, je vodil g. Kovač. Tam sem se naučil, kako se napravi in opremi oder, postavi rekvizite in kako se vodi marionete in ročne lutke. Mara Kraljeva pa nas je učila iz lesa in papirja izdelovati same lutke. Lutke sem nato iz papirne mase izdelal sam, oder mi je po načrtih naredil mizarski mojster, obleke pa prav tako po načrtih dekleta pri pouku gospodinjstva. Najlepša pa je bila žogica Marogica.«⁶

4 Srečko (Felix) Tič je bil režiser, scenograf in šolnik.

5 Tatjana Oblak Milčinski: Kulturno življenje Verda in Verjanov v 20. stoletju. Vrhniški razgledi, leto 9. Vrhnika, 2008, str. 222.

6 Tatjana Oblak Milčinski: Kulturno življenje Verda in Verjanov v 20. stoletju. Vrhniški razgledi, leto 9, Vrhnika, 2008, str. 230–231.